

Tady je Matej Skalický a tohle je Vinohradská 12.

Rychlá moda Fast Fashion uleví peněžence, uškodí přírodě, navíc vědělistek do a kde tohle oblečeníš je.

Rozebereme to s Karolínou Brinkovou expertkou na takzvanou Slow Fashion a spoluzakladatelkou platformy Slow Farm,

kteřá se zabývá osvětou v oblasti moderního průmyslu.

Dnes je úterý osmého srpna.

Dobrý den, vítějte ve Vinohradské 12.

Díky o zapozvání.

Začněme aktuální kauzou, nebo kauzou, která se teď řeší už několik týdnům.

Ta se týká Fast Fashion značky She In.

Tačelí v Americe kritice kvůli údajnému využívání nuciných prací

a tato čínská firma pozvala několik influencerek do svých továren na jich činy.

Abym ukázala, jak vyrábí oblečení a ty z toho byly úplně nadčené.

Bylo to na ně myslí ten narafičené trochu?

Bylo to na ně narafičené celou určitě, protože cílem She In je zlepšit si svůj obraz mediální v Americe.

Tadlence ta čínská značka má za cíl vstoupit v letošním roce vlastně na břuzovní trech americký, ale právě čelí kritice, kterou vzneslo několik lidí v požadavku na komisi pro kontrolu cených papíru s požadavkem pozastavit ten vstup na burzu, s tím, že se musí nejdřív vyšetřit, jestli ta nucená práce není využívána.

A oni se rozhodli ten svůj jako mediální obraz zlepšit právě z krzě 6 influencerek, které pozvali do svetovárny, kterou nazvali jako inovační centrum v čínském městě Kanton, kde jim ukazovali celý proces od výroby oblečení od stříhání materiálů po balení a nějakým způsobem dávání do hromady těch zásilek.

A těch 6 influencerek mělo za úkol natočit na své sociální sítě, primárně na TikTok videa informovat veřejnost a své followery o tom, jak ta hans ta firma funguje a zlepšit jít tak mediální obraz.

A ve chvíli, kdy to lendsto udělali a videa se dostala ven, tak se na ně snesla obrovská kritika za to, že se stali nástrojem mediální propagandy, PR týdaní firmy, která vůbec jako nefunguje.

Že tam vystavila pro nějakou potěmkinou vesnici.

Vlastně těch 6 influencerek nějakým způsobem na to reagovalo.

Jedna z nich se dokonce rozhodla tu spolupráci s firmou She-In prerušit,

ale to, co mě přešlo na tom hodně zajímavý, byl vlastně článek pro Time,

kde vlastně jedna novinářka pro Washington Post, Taylor Lorenz,

říkala, že nejenom, že to ukazuje nějaký cíl zlepšit svou mediální pověst té firmy,

ale současně to naznačuje i nějakou špatnou mediální gramotnost celkové publika,

kteřé sleduje tyto influencerky, TikTokerky a považuje vlastně správy,

kteřé jsou na tyto sociální sítě za pravdivý a vlastně čerpá z nich informace.

Ale ono se to asi netíká jenom, ty už jsme tu menovali tu jednu značku,

jenom téhle té jedné značky, ta čína je mimo chodem takový příklad

země, kde se tyto fast fashion značky ve velkém vyskytují?

Je to tak, ale současně čína aktuálně je zemí,

kde vlastně většina věcí už nejde na export,
ale zůstává v rámci importu, takže vyrábí sama pro sebe.
Ty jako velké globální značky, svoje továrny rotují po celý země kouli
a hledají vlastně nejlepší a nejlevnější místo pro výrobu.
Takže dřich to byla čína ve velkém, ale teď už se stahují víc do jeho východní Azie.
Typické je to Bangladesh větnám, ale aktuálně se přesouvá výroba i do Afriky,
hlavně do Etiopie, která vystavila obrovský vlastně
jako továrenský hub, proto aby se tam šel oblečení
a chce se stát tím novým lídrem ve výrobě oblečení,
protože dokáže nabídnout až třetinovou mzdu oproti Bangladeshi.
Bangladeshi švadleny získávají měsíčně 98 dolarů,
ale Etiopie je schopná nabídnout kolem 30,
takže vlastně i tím se stává lukrativnější pro aktuální mordní giganti.
A je to také, předpokládám hnané tím a tím navážu na to,
o čem jste mluvila před chvílí, že čím lidé více kupují
a chtějí to rychle oblečení levné oblečení,
tím víc a zaměně se asi vyrábí.
Je to tak. To, o čem se tady bavíme,
je biznessový systém nazvaný Fast Fashion.
Proč jim se to dá pojmenovat ešte ultra Fast Fashion,
ale i v tomu se dostanu.
Fast Fashion je vlastně systém, na kterém aktuálně fungují
všechny globálně velký mordní značky,
kterými si dokážeme představit a výmenovat.
A vlastně tenhle...
Padon menovali jsme ší in, tak můžu zabrouzda do mainstreamu LH,
C, A, A, Zara, Mango, Pepko, Cokoli,
co nás napadne a známe tady z Českého prostě.
A by to byla výmenovaná konkurence.
Přesně tak.
Ten Fast Fashion systém se dá definovat na základě
nějakých 3 proměných a to je nadvíroba,
která vlastně se týká toho,
že ty firmy pracují s ekonomickým systémem
úspory z rozsahu.
To znamená, čím víc toho vyrobím,
tím víc na tom ušetřím.
Je to nízká prodejní cena,
která je definovaná vlastně
extrémně nízkou zdou pro ty lidi,
který pracují v těch továrnách a všech okolo.
A současně nízkou kvalitou materiálu
špatným zpracováním,
protože samozřejmě vyospícháte

a i výber materiálu môžete udělat levnější ve chvíli, kdy přírodní volakna nahradíte umělými.

A potom je to obrovský dopad na teda člověka a přírodu, environmentální a sociální podmínky.

Ty environmentální se týkají hlavně nízkých pravidel, regulací v rozvojových zemích, který nemají tak nastavený kvalitně, nakládání s odpadní vodou obecně s chemikáliem a teda.

Pustám taky chybí pardon ten lidskoprámy rozměr.

A přesně tak, ten lidskoprámy rozměr, zákony.

A takhle funguje fast fashion tak jak ho známe, nyní.

A ultra fast fashion, do které ho spadá právěšší in, ale taky třeba značka ASOS, Bohu fashionová pretty little things, což jsou firmy relativně mladé, primárně třeba z Valka a Britány nebo ší iný čínská firma, ale i třeba americký.

Tak ty vlastně, tu fast fashion povíšili ještě na vyšší level.

A to tím, že jsou schopný ten model daný, dostat k zákazníkmu mnoho násobně rychleji, třeba během jednoho týdne, versus fast fashion tam se pohybujem v rádu, třeba jako měsíce.

A ultra fast fashion značky vychází z toho, že používají umělou inteligenci a různé algoritmy, tak aby definovali nový trend.

Takže oni sledují v opravdu to, co oni jako nepřináší novinky do módy z modního mola od návrhářů, nekopírují je, ale vychází opravdu z těch lidí, který je nakupujout z toho, co se vidí na sociálních sítích a velmi rychle dokáží vlastně rozpoznat,

co bude teďka trendy
a začínají tím, že ten nový trend
vyrobí v malém objemu,
v nějakých jako stovkách kůstů
na skladního, na svojí webovou stránku
a podle toho, jak se prodává,
oni jsou schopný rychle navíšit
ten objem výroby a potom to vyprodat.
Pojďme se teď dostat k tomu,
kdo ty kusi oblečeníši
a v jakých podmínkách.
Protože
vyste tu změňovat
nebo bavili jsme se očíně,
ale taky o Bangladeshi, o Afryce,
jak dobře nebo jak špatně předpokádam
souplacení, kde se to rychle
oblečeníši je.
Aktuální modní systém funguje na tom,
že daná firma má na starost
předvýrobní design a povýrobní marketing
a to, co se děje mezi tím,
tak vlastně má
na starost prostředkovatel, který
v rozvojových zemích hledá továrnu,
která za co nejkračí čas
a co nejrychlé to oblečení vyrobí
a tady mezi tím a továrnama,
kterých je opravdu velké množství,
které je obrovská konkurence.
Takže ty továrny jsou schopny
zakázku vzít i pod cenou,
jenom proto, aby nějakým způsobem
měli práci, kterou zadají těm
švadlenám. A ve chvíli,
kdy ta nějaká továrna
z toho zakázku příme,
tak o ní vědí, že teda to je
pod cenou, že třeba to nejsou
ani schopny tak rychle ušít, protože
nemaj tolik zaměstnanců,
tak o ní tu danou zakázku ještě dál
přerozdělují do takzvaných
často nalegální dílny,

kde pracují migranty, lidé a
níších kást, ale mohou to být
třeba jako rodiny i domovy,
kde třeba i tėti pomáhejí svým rodičům
proto, aby som třeba ta rodina
ušela co nejvíc těch zakázek
a podle toho dostala zaplaceno.
Nenutně to musí být někde kde
potem mělem sklep je.
Nemusí, nemusí.
Že to být rodin doma, kde se
svá rodina sejde až je.
Tady o tom sem luví hlavně
k tomu, ale tady
skrzete svět šopy, kde
vy nemusíte kontrolovat žádný
jako pracovní podmínky,
kde zároveň ta továrna
nemusí hradit fixní náklady, proto,
že třeba když to šijete doma,
tak s osvětlení nějaký teplosi
za iště ta rodina sama a vy
korát platíte za ten kus o děvu.
Tak tohlenc to celý
je vlastně strašně nepřehlednej
systém, o kterým ta velká firma,
ten původní zadržatel, nemá vůbec
kterýma vy spolupracujete,
tak skrzete svět šopy
se dostanete třeba na
desetinásobek, různých míst,
kde ta celá objednávka je kompletována
a obecně modní promesl
se potíká z obrovskou netransparentností,
která vlastně zapříčenuje
to i jak špatní te podmínky
jsou.
Vžovněj ty sami firmy ani nevědí, kdo to oblečení dělá.
Ano, přesně tak.
A co se týče špatných podmínek, a iště když to
vztáhnou třeba na firmu She-In,
a tam vlastně v loňském roce
vyšlo několik reportu upozorujících
na špatní pracovní podmínky, které

znamená jít třeba 18 hodinová
pracovní doba, 1 den
volna v měsíci.
Což se mou osobě překračá do konceční
pracovní právo, který dovoluje pouze 40 hodin
týdně, ne, 75 hodin
týdně. A je tam samozřejmě zacházení
schemi káliama a z prostě
z různými škodlivé malátkama
bez ochrany pomůcek.
Spousta kritiků, například i těch videí,
které upozorňovalo na to, že
v této várně, kterou oni navštívili,
nebyli bezpečnostní unikový východy
nebyli tam zajištěny nějaký
další pracovní podmínky
a současně většinu
toho oblečení, který my máme na sobě
tak ší ženy
v celém odním průmyslu pracuje
až 80 % žen, které jsou
samozřejmě náchilnější k nějakému
jako porušování lidskoprávních
podmínek, zneužívání a teda.
A můžeme se bovet
i třeba o tom, na co my jsme
naprosto jako zvyklí
tomu, že máme pracovní smlouvu
tak právě i třeba v továrnách
taková hlavěc neexistuje
můžeme se bovet o tom, že tam
není jako nárok nematerskou
že nějaký zdravotní pojštění
a teda tam vlastně se vůbec neznal
a současně firmaši i nespoujovaná
i vlastně s
bavelnou a celko věší tím
oblečení v oblasti, kde ží
ujgurové, což byla kausa
rokem a půl
kdy vlastně jim třeba spojene stát Americké
zakázali ubec přímat zboží z této oblasti
tak firmaši in tam pořád čerpa
a mě ještě napadlo

u té bavlny, tak tam je taková otázka
toho kolik třeba body to
berez krajiny
bavlna sama o sobě je jako krásný materiál
všichni ho máme rádi, všichni ho máme všichni
my se tu říkala, že ty syntetické materiály
jsou právě nahrazují ty přírodní
tak využívá bavlnu to je dobrá věc
bavlna je, byt se to
jako nezdá pravděpodobné
tak nepatřík ekologickým
nebo všetným materiálům
a tak vůli tomu, že je
vlastně tak významí číslo
na jedno bavlněný tričko se spotřebují
až 2070 litrů vody
což je množství, který každý z nás
by vypil za 2,5 roku
ale to jsme pouze u trička
když se koukněme na to, kolik je potřeba
na výrobu Jean, to je osmaž 9000 litrů vody
tak vlastně
takže nakládáme vlastně se
surovenou přírodním zdrojem, který
nám hrozně rychle mizí
obecně modní promysl se bude muset
vyrovnat s klimatickou změnou
v tom směru, že bavlna je
pestovaná v Indii, Pákystánu
na jihu Ameriky, což jsou místa,
který ohrožuje sucho
a zároveň továrny, kde se to oblečení
vyrábí, což její jeho východní azie
jsou zase ohrožovány záplavama,
který jsou spojovaných s klimatickou změnou
takže i modní promysl musí
jako částečně děje, nebo my máme
ten pocit skrze kolekce, který
nám nabízí třeba biobavlnou, nebo
recyklovaný poliester, ale problem
s biobavlnou, byt máme pocit, že
nás obklopuje všude, je, že je
pořád jedno procento
z toho celkového množství vyprodukované

bavlny, pouze skrze marketing
my máme pocit, že je teď
naprosto ve všem. A když bych
se vrátila k syntetickým materiálům, který
jsou teď vlastně nejrozšířenější
poliester už v roce 2000
nahradil bavlnou jako nejpoužívanější
materiál, je to z toho
důvodu, že levnější pro jeho výrobu.
Tak, to my probávám
v tom, že poliesterové věci se
rozpadejí mnoho násobně, déle
mavíme se o několika stovkách let
současně, obecně
vlastně fast fashion řetěce
podporují tu nád výrobu a my máme
pocit, že se toho oblečení, protože
tak hrozně levní, můžeme mnohem
rychleji zbavit, my vlastně každou v tegrinu
i hodíme globálně tolik oblečení,
který by zaplnilo jeden nákladní vůz
za jeden den, jeden
a půl budově Empire State Building, což je
strašně velký množství a minimíme s tím textilním
odpadem nějakým způsobem nakládat, protože
bydžem máme pocit, že se teď kam
luví o recyklaci, tak
to je pouze jako slovní hříčka,
která se k nám dostává právě zase
skrze marketing, protože
recyklace textil je extrémně náročná,
extrémně drahá, my
technologie ještě nemáme
nebo ne, v takové množství, jaký by
jsme potřebovali a
s aktuálního množství textilní odpadu
my jsme schopni recyklovat 20-30%
a lidé je se to pouze u 1%
od textilí, zbytek se stává
odpadem.
No a co s tím tedy, když
něco nosit chci a potřebuju,
tak mám sahat po nějakém oblečení
z nějakými certifikáty, které

stanuví jako fair trade
a protože ty lidi, kteří to šili, tak byli
dobře zaplacení, byli v těch
nůžných podmínkách s tou minimální
předpokládám, jako zanedbatelnou
zdou.

Tak reakcí na fast fashion,
rychlou modu je myšlenka
slow fashion, nebo lepo malé mody,
což není opak, ale je to kompletní
zně na myšlení, nad tím
co si oblékám a jak přistupují
vlastně k šatníku. Je to
myšlenka, která nás
učí znovamít oblečení rád
o pravdu to, co se mi nějakým způsobem
líbí a splňuje to moje hodnoty,
který mám a učí nás
starace o oblečení tak, aby
s nám a co nejvíc vydržilo a
současně producenty mody
nutí k tomu vyrábět kvalitně
v bezpečných pracovních podmínkách
celko je prostě zodpovědně a eticky.
Možná, když
ty firmy budou vědět, že ti lidé to
vyžadují, tak to taky tak budou vyrábět.
On je to vědí. Aktuálně trend
v toho chci mít udržitelnou věc
je obrovský a ty firmy na to reagují.
Ale reagují na to tak, že
pouze část svojí produkce
vyrábí zodpovědní
a často pouze s příklonem k tomu,
že nějaký materiál nahradí
recyklovaným nebo bio a spíš řeší
to jako environmentální stránku
než tu sociální o těch
švadlenách se aktuálně vůbec nebavíme.
Což třeba pro značky, který
jsou opravdu jako udržitelní
zodpovědní, je důležitý.
A ty značky se úplně nejlíbo
buď to poznají podle toho,

že kupujeme ve specializovaných obchodech,
který nějakým způsobem tam
nemusíme vůbec přemýšlet na tím
a jenom nakoupíme. A nebo
ale spodně jednodušší, co můžeme udělat
aktuálně my, je orientovat se
třeba podle certifikátu, tím jako nejdůležitějším
je GODS, nebo je global organic textile
standard, který vlastně
věnuje pouze organickým
vláknům, přírodním
a vlastně mapuje
že se pokrít certifikace
od vlastně samotného pěstování
po spracování
toho vlákná, pošíť,
balení a tady. A potom je spoustání
nějakých jako dalších certifikátů,
který si lidi můžu najít
třeba vegancký, nebo certifikáty,
který se věnují vlně a tady.
A pak je dobrý jako pro zákazníka
se orientovat podle takzvané
Bayerarchy, neboli nákupní
piramedy, která vlastně
se v několika bodech,
to je tomu, jak přistupovat
k oblečení a začíná už
jenom tím, že nosíme to, co máme
ve vlastní skrini, potom si to
můžeme půjčit ve měnit na svupu,
zajít třeba dosekáče
ušít se to a úplně na konci
nějaká jako informovaná volba
toho, že si koupím prostě
tu zodpovědně vyrobenou věc.
Půjčování oblečení
to jste tady změnila to jako je
trend už? Půjčování oblečení
určitě trend, ale v nějaký
rálty v něj málo rozšířená věc
a současně to, co jako je
hrozně důležitých říct.
Půjčování oblečení ano, ale ideálně

v místě bydleště
z nějakýho třeba kameního v obchodu
nebo eštopu a teda. Já si prozřežu
zase mě se za dopravu. Přesně tak. A to je jako
největší problém, který tady s tím
lence tím je, dokonce vyšel nějaký
výskum, který se věnoval
různému nakládání s textilem
a myslím skou maledžiny, vyšlo
jako jedno z nejhorších, protože
přesně ty ms za dopravu mezi jednotlivými
zákazníky tam a spět jsou velký a co
je důležitý, není to pouze ms za dopravu
ale i náš požedevek na to, že když už
se to půjčím tu věc, tak chci
aby vypadala jako nova. Byla
perfektně vyřehlená, vypraná, nebyly tam
někde utržení kdo flíčky a teda
a tohlen z to se dá
budi řešit tím, že ta
sprostředkovatelská firma, to bude
sprát, popravovat a teda
a nebo tu věc prostě vyhodí.
Takže se dostáváme zase do dalšího
kolotoče toho, že to tak úplně jako
šetrnej systém není. Tohle to je
mimo chodem pravdat s tím vyhazováním,
že když si necháte objednat
nějaké oblečení s e-shopu, dojde
vám, vysího vyskoušíte, pak ho pošlete
zpátky, tak proto firmuje levnější, už to
nesařadit zpátky do nabídky. A vyhodit.
No dobře, a jak změnit a to je asi tak
výtázka, jak změnit teda myšlení těch
firm, které tohle dělají? A jak
pokud ten argument stále používají, že
aspoň těm lidem v těch rozvojích zemích
dávají práci, jak je donutit,
aby je lepe platili,
aby to skutečně byla práce a neotročina?
Tak tohle to je
jako strašně komplexní
systém, který by se musel
změnit a který určitě nezmění

to, že my budeme bojkotovat
na kup textelní hřetěstcích, protože
jednak místo nás tam přijde
nakoupit někdo jiný a to už kvůli
tomu, že třeba právě v Indii
a v Číně se vzrůstá střední třída, která
si chce prostě nakoupit a
druhá proto, i co jsme viděli v rámci
covidu, že ve chvíli, kdy firmy zruší svoje
objednávky, tak se kompletně prostě
ten systém rozpadne, strašně moc lidí
zůstane bez práce, bez vyplaceným
sdy a teda. A tím pádem, pokud
to chceme nějakým způsobem změnit,
tak Global Fashion Agenda
myslím, že to bá támta organizace
vlastně definuje osm cíl modního
promeslu, proto co změnit
a je tam právě
transparentnost, zlepšení sociálních
pracovních podmínek, což
se dárí skrzení různí edukační programy
je to lepší nakládání
s vodou a obecně s chemikálií
a je to samozřejmě nějaká
osvěta zákazníka a je to
i třeba jako robotizace
celého toho procesu.
Ale ta změna
jednak musí víc
těch samotných firm, který i teď
musí reagovat na nějakou tu klimatickou
změnu, ale současně i třeba
od politiku a od států, kde
se to oblečení vrábí. Což se
aktuálně neděje, s toho důvodu,
že třeba Bangladesh je na techstaním
promeslu závysla. 80%
tamního eksportu je právě textil
a tím pádem oni vůbec nemají
žádnou jako invenci proto něco
jako měnit.
A aktuálně to co by mohlo
třeba pomoct, ale spodně

je nová legislativa Evropské unie,
která chce do roku
2030 změnit to, aby oblečení
bylo kvalitní užití,
aby to byly kousky, by to zrecyklovaných
nebo dále recyklovatelných materiálů,
která chce zakázat i třeba
opálení nebo jiný jako nakládání
s neprodaným textilem, což
se aktuálně děje, protože
firmy nechtějí, aby to jejich zboží
se dostalo třeba na černý trech.
A to jsou věci, který
mohou přispět k té změně,
ale jsem zřejmě důležitá
i nějaká informovaná volba.
Posteskla jste si tak trochu jako,
že to asi nebude dostatečné.
Myslím si, že mě se hrozně
líbí to, co říkají holky
z Fashion Session, což slovenský pořad
o moudrým průmyslu, které tvrdí
rozhodněte se být součástí
problému a nebo řešení.
A to je podle mě úplně nejlepší rada
na závěr.
Tak moc díky, že jsme to společně mohli probrat, bylo to moc zajímavé.
Díky mě za pozvání.
Kdyby jste si chtěli nějaký z našich podkázťů
přečíst, neměli jste zrovna
chuť nebo čas poslouchat,
tak naše rozhovory najdete na webu
www.pirozlas.cz